
„Matfyz“ získal unikátní videa o holocaustu

„Matfyz“ získal unikátní videa o holocaustu

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

4.3.2010, rubrika: Česko, strana: 6, autor: Jana Machálková

Historie

Nadace Stevena Spielberga natočila 52 tisíc výpovědí pamětníků Praha je teprve třetím evropským městem, kde nadace otevřela pobočku

Sednete si k počítači a do vyhledávače zadáte klíčová slova, třeba „dozorci v Osvětimi“, „pochody smrti“ nebo „doktor Mengele“. Systém vám pak během pár vteřin vyhledá unikátní videa se vzpomínkami lidí, kteří hrůzy druhé světové války přežili.

Nemáte čas sledovat celé video, protože vás ve výpovědi pamětníka zajímá něco konkrétního? Stačí do okénka zadat další klíčové slovo, třeba „transport“ nebo „život v táboře“ a video se vám automaticky posune na pasáž, kde o tom zpovídáná osoba začíná mluvit.

Tak funguje unikátní audiovizuální systém, na jehož vzniku se podílel světoznámý režisér Steven Spielberg a částečně i čeští vědci. Je to ojedinělý způsob, jak sdílet informace o holocaustu podle nároků 21. století.

A Praha se nyní po Berlíně a Budapešti stala teprve třetím evropským městem, kde vzniklo veřejné centrum umožňující si tato videa prohlížet. Sídli v knihovně Matematickofyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze, vstup je sem na objednání a nic se za to neplatí.

„Zájem předčil naše očekávání. Chodí sem potomci přeživších, zástupci židovské obce, historici i studenti, kteří třeba připravují nějakou práci do školy,“ říká Petra Hoffmanová z Centra vizuální historie Malach, jak se projekt v Česku oficiálně jmenuje.

Na začátku celé myšlenky stál Spielberg, který po natočení snímku Schindlerův seznam v roce 1994 založil Shoah Foundation – nadaci, která po celém světě natáčela výpovědi pamětníků holocaustu. Sesbírala jich dohromady 52 tisíc ve 32 světových jazycích.

V českém centru je návštěvníkům k dispozici asi 360 vzpomínek vyprávěných v češtině a jedna má v průměru dvě hodiny. „Pokud ale někdo bude mít zájem o nahrávku v jiném jazyce, dokážeme to zajistit do 24 hodin,“ řekla Hoffmanová.

Spielbergova nadace před pěti lety hledala způsob, jak tuny vzpomínek na videokazetách zpřístupnit elektronicky tak, aby k nim mohlo co nejvíce lidí. Oslovila kvůli tomu i české vědce – z pražského „Matfyzu“ a Západočeské univerzity v Plzni. Ti pak spolu s několika zahraničními kolegy hledali způsob, jak tisíce hodin mluvených výpovědí pamětníků zorganizovat tak, aby se v nich dalo vyhledávat s jednoduchostí Googlu. Právě tato pomoc českých vědců pak přispěla k tomu, že si „Matfyz“ mohl v Praze pobočku Spielbergova centra otevřít. Zadarmo to však nebylo – licence je na pět let a stojí 15 tisíc dolarů ročně.

V USA už Shoah Foundation část vzpomínek přeživších zveřejnila online – videa si tak může prohlédnout každý z pohodlí domácího počítače. V pražském centru ale tento krok neplánují. Kdo si chce výpovědi prohlédnout, musí se dostavit osobně.

„Informace ve videích jsou velmi citlivé. Pamětníci nemluví jen o holocaustu, ale i o svém životě před a po válce, tedy i o své rodině, dětech a vnucích, kteří třeba ještě žijí,“ vysvětlila Hoffmanová.

V pražském centru každého návštěvníka usadí k počítači se sluchátky a nechají ho, aby si v systému vyhledával videa a vzpomínky, které ho zajímají. Nesmí ale nic odnášet s sebou – kopírovat ani vypalovat.

„V systému si však může vytvořit profil, kam si může ukládat vše, co ho zaujalo. Pro tuto potřebu lze videa i stříhat. Až dotyčný přijde do centra příště, může ve studiu navázat tam, kde skončil,“ řekla Hoffmanová.

Spielbergova Shoah Foundation – nadace sbírající výpovědi pamětníků holocaustu

52 tisíc natočených videí

režisér steven spielberg založil shoah Foundation v roce 1994 – po natočení snímku schindlerův seznam. Nadace shromáždila 52 tisíc výpovědí pamětníků holocaustu v 32 světových jazycích včetně češtiny. spielbergovi dokumentaristé natáčeli v 56 zemích. Archiv obsahuje celkem 105 tisíc hodin videomateriálu.

25 poboček ve světě

shoah Foundation má po světě 25 poboček – nejvíce v usa. lidé sem mohou přijít a vzpomínky přeživších si prohlížet a studovat. V evropě jsou pouze tři taková centra – v Berlíně, Budapešti a nově v praze.

Pražské centrum Malach

Česká pobočka funguje v knihovně Matematickofyzikální fakulty uK v praze pod jménem centrum vizuální historie Malach. pro návštěvníky je tu připraveno 360 výpovědí pamětníků holocaustu v češtině. centrum však zájemcům do 24 hodin zajistí nahrávky i v ostatních jazycích.

Foto popis| svědectví Na stránkách Spielbergovy nadace jsou k dispozici i krátké videoukázky ze svědectví lidí, kteří přežili holocaust. Například 86leté Erny Anolikové, která se narodila v tehdy československém Užhorodu a za války prošla mj. Osvětimí.

Foto autor| repro: college.usc.edu